

Riktlinjer för utredning och beslut enligt socialtjänstlagen(SoL) för äldre och vuxna med funktionsvariation/nedsatt funktionstillstånd

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
Syfte med riktlinjen.....	4
Hur ska riktlinjen användas?.....	4
Lagstiftning.....	4
Skäliga levnadsförhållanden.....	5
Behov kan tillgodoses på annat sätt.....	5
Det egna ansvaret.....	5
Välfärdsteknik.....	5
Samverkan och hantering av samtycke.....	5
Våld i nära relationer, misstanke om barn som far illa.....	6
Lex Sarah.....	6
2. Kommunens ansvar för medborgare.....	7
Brådskande situationer.....	8
Oklart vem som är ansvarig.....	8
I vissa fall ska vistelsekommunen bistå bosättningskommunen.....	8
Asylsökande.....	9
Familjemedlemmar till EU/EES-medborgare.....	9
3. Myndighetsutövning - utreda, fatta beslut och följa upp enligt SoL.....	10
Föräldrabalken - ombud - framtidsfullmakt.....	11
Utreda och bedöma.....	12
Kartlägga och analysera.....	12
Bedöma behov och egna resurser.....	12
Makar, familjer och andra som delar hushållsgemenskap.....	13
Individens behov i centrum (IBIC).....	13
Beslut.....	14
Bifall.....	14
Avslag.....	15
Överklagande.....	15
Återkallelseförbehåll och tidsbegränsning i beslut.....	15
Uppföljning av beslut.....	16
Samordnad individuell plan, SIP.....	16
4. Insatser i ordinärt boende.....	16
Hemtjänst.....	16
Egenvård.....	17
Omvårdnadsinsatser.....	18
Serviceinsatser.....	20

6. Dagverksamhet.....	24
7. Korttidsvård	24
8. Särskilt boende med somatisk- och demensinriktning	27
9. Boendestöd	29
10. Sysselsättning	31

1. Inledning

Denna riktlinje avser myndighetsutövning enligt socialtjänstlagen och tolkar vad socialnämnden i Askersunds kommun anser vara **skäliga levnadsförhållanden**. Riktlinjen omfattar beslut om **hemtjänst, dagverksamhet, korttidsvård, särskilt boende, boendestöd och sysselsättning**. Den är **vägledande** och varje ärende ska alltid bedömas individuellt utifrån den enskildes behov.

Syfte med riktlinjen

Syftet är att stärka **rättssäkerhet och kvalitet** i utredning, bedömning och beslut enligt SoL. Riktlinjen ska ge ett praktiskt stöd i behovsbedömningen och tydliggöra hur lagstiftning och praxis tillämpas. Beslut utöver riktlinjen kan fattas när den enskildes individuella behov motiverar det. Beslut fattas enligt gällande delegationsordning.

Hur ska riktlinjen användas?

Riktlinjen anger inriktning och ramar för vanliga situationer och syftar till samsyn mellan kommuninvånare, enskilda, anhöriga, myndighetsutövning och utförare. Den bidrar till jämn och god kvalitet i verksamheten. Lagstiftning, rättspraxis och denna riktlinje kan vid behov kompletteras med rutiner, överenskomna arbetssätt och informationsmaterial i förvaltningens ledningssystem.

Beslut enligt LSS samt beslut enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL) omfattas inte av denna riktlinje

Lagstiftning

Socialtjänstens mål (2 kap. SoL) är att främja enskildas ekonomiska och sociala trygghet, jämlika och jämställda levnadsvillkor samt aktiva deltagande i samhällslivet. Verksamheten ska bygga på respekt för självbestämmande och integritet och inriktas på att utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Socialtjänsten ska dessutom förebygga och vara lätt tillgänglig.

Myndighetsutövningen regleras av socialtjänstlagen (SoL) samt kompletterande lagstiftning såsom förvaltningslagen och offentlighets- och sekretesslagen (OSL). Riktlinjen förhåller sig till förarbeten, praxis och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Den är vägledande; helhetsbedömningen av den enskildes situation är alltid avgörande och rätten till insats ska alltid prövas utifrån ansökan.

Verksamhetens inriktning

2 § Socialtjänsten ska inriktas på att utveckla enskildas och grupperns egna resurser och samtidigt beakta den enskildes ansvar för sin och andras sociala situation.

3 § Socialtjänsten ska inriktas på att enskilda får leva ett värdigt liv och känna välbefinnande.

4 § Socialtjänsten ska arbeta förebyggande och vara lätt tillgänglig

Myndighetsutövningen regleras i flera lagar, såsom förvaltningslagen (FvL), offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och socialtjänstlagen (SoL).

Dessa riktlinjer utgår från socialtjänstlagen och förhåller sig till aktuell rättspraxis, förarbeten till gällande lagar samt föreskrifter från Socialstyrelsen. Riktlinjerna är vägledande och en helhetsbedömning av den enskildes totala situation måste alltid göras i varje enskilt fall. Ytterst är det alltid den enskildes behov av insatser som är avgörande vid beslut om insats. Det finns inte några begränsningar för vilka typ av insatser som den enskilde kan ansöka om. Oavsett vad ansökan gäller ska rätten till insats/insatser alltid prövas.

Skäliga levnadsförhållanden

Insatser enligt SoL ska tillförsäkra den enskilde skäliga levnadsförhållanden. Begreppet avser förhållanden som är viktiga för den enskildes sammantagna livssituation och betonar individuell behovsprövning, inte generella antaganden om grupper. I bedömningen ska socialnämnden väga in insatsens lämplighet, kostnader i jämförelse med relevanta alternativ och den enskildes önskemål, i linje med förarbetsuttalanden och rådande praxis. (Prop.2024/25:89)

Behov kan tillgodoses på annat sätt

Rätt till insats föreligger när den enskilde inte själv kan tillgodose sina personliga behov och inte heller kan få dem tillgodosedda på annat sätt (11 kap. 1 § SoL). Vid varje ansökan ska handläggaren utreda om behovet kan tillgodoses genom egna resurser, anhöriga (frivilligt), hjälpmedel, välfärdsteknik eller samhällets ordinarie utbud. Om så är fallet ska ansökan avslås med tydlig motivering.

Det egna ansvaret

Socialtjänsten ska utveckla enskildas egna resurser och samtidigt beakta den enskildes ansvar för sin situation (2 kap. 2 § SoL). Socialtjänsten får aldrig ta över den enskildes ansvar; stöd och hjälp ska utformas så att självständigheten stärks. Insatser ska anpassas till aktuella förutsättningar och behov och samtidigt ta hänsyn till god ekonomisk hushållning.

Välfärdsteknik

Enligt 10 kap. 6 § socialtjänstlagen (SoL) får digital teknik användas som en del av insatser inom hemtjänst eller i sådana särskilda boendeformer för äldre som avses i 8 kap. 4 § SoL. Digital teknik får användas under förutsättning att den används utanför den mänskliga kroppen samt att användningen är frivillig för den enskilde.

Välfärdsteknik definieras som digital teknik som syftar till att öka trygghet, aktivitet, delaktighet eller självständighet för personer som har, eller riskerar att få, ett nedsatt funktionstillstånd.

Myndighetsutövningen ansvarar för att hålla sig uppdaterad om tillgängliga tekniska lösningar, säkerställa att den enskilde får tydlig information om syftet med användningen av tekniken samt pröva användningen av digital teknik utifrån en individuell behovsbedömning.

Välfärdsteknik kan, när det bedöms lämpligt och ändamålsenligt, helt eller delvis ersätta fysiska besök om detta i högre grad tillgodoser den enskildes trygghet, integritet och självständighet.

Samverkan och hantering av samtycke

Samverkan kan behövas utifrån den enskildes individuella behov mellan medarbetare inom förvaltningen, Region Örebro län eller andra myndigheter. För att information om en enskild person ska få lämnas ut eller inhämtas krävs samtycke från den enskilde. Syftet med att samtycket inhämtas ska dokumenteras, och dokumentationen ska även innehålla följande uppgifter:

- vilka myndigheter som får kontaktas
- om i förekommande fall när närstående får kontaktas
- vilka sakkunniga och referenspersoner som får kontaktas
- när samtycket har lämnats och under vilken tidsperiod det gäller

Inom kommunens verksamheter finns en informationsskyldighet mellan medarbetare, till exempel mellan hemsjukvård, myndighetsutövning och verkställighet. Informationsutbytet ska säkerställa att samtliga parter kan ge det stöd, den vård och den omsorg som den enskilde har rätt till, förutsatt att den enskilde har lämnat sitt samtycke.

Våld i nära relationer, misstanke om barn som far illa

Våld i nära relationer kan förekomma i olika former, såsom:

- psykiskt
- fysiskt
- sexuellt
- materiellt
- ekonomiskt

Socialnämnden ansvarar för att erbjuda stöd och insatser till personer som utsätts för våld i nära relationer. Samarbete inom socialnämndens olika verksamhetsområden är av stor betydelse. Äldre kvinnor, kvinnor med funktionsnedsättning samt barn med funktionsnedsättning är särskilt utsatta grupper. Förvaltningen ska uppmärksamma, stödja och vägleda personer till relevanta stödinsatser när det finns misstanke om våld, under förutsättning att den enskilde samtycker.

I verksamheter där barn deltar ska anmälan till socialtjänsten omedelbart göras om verksamheten eller myndighetsutövningen får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. När ett beslut kan påverka barn ska myndighetsutövningen dokumentera hur barnperspektivet har beaktats.

Lex Sarah

Enligt 27 kap. 2 § socialtjänstlagen (SoL) ska den som fullgör uppgifter inom socialtjänsten genast rapportera om han eller hon uppmärksammar eller får kännedom om ett

missförhållande eller en påtaglig risk för ett missförhållande som rör en person som får, eller kan komma att få, insatser inom verksamheten.

För att säkerställa och utveckla kvaliteten inom verksamheter som omfattas av insatser enligt SoL finns en lagstadgad skyldighet för samtliga som arbetar inom området – oavsett om uppgiften avser utförande, handläggning eller beslutsfattande – att uppmärksamma och rapportera brister som innebär att den enskilde utsätts för eller riskerar att utsättas för ett missförhållande (SOSFS 2011:5). Ett missförhållande eller en påtaglig risk för missförhållande ska skyndsamt avhjälpas och utredas i syfte att identifiera brister i verksamheten och vidta åtgärder som förhindrar att liknande händelser uppstår. Om missförhållandet bedöms som allvarligt ska händelsen även anmälas till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Exempel på missförhållanden inom myndighetsutövningen kan vara:

- att barns rättigheter inte tillgodoses genom bristande information eller bristande möjligheter för barnet att framföra sina åsikter
- att den enskildes ansökan hanteras felaktigt, exempelvis genom att den inte tas emot, inte utreds eller inte avslutas med ett beslut
- felaktig handläggning, såsom oskäligt lång handläggningstid, bristande kommunikering enligt 25 § förvaltningslagen (2017:900), att den enskilde inte erhåller skriftligt beslut vid avslag eller att ett gynnande beslut ändras på ett otillåtet sätt
- brister i integritetsskydd eller felaktig eller otillräcklig hantering av reglerna om sekretess och tystnadsplikt
- brister i bemötande

Den lagstadgade skyldigheten att rapportera missförhållanden innebär att varje tjänsteperson som uppmärksammar en brist ska rapportera detta, även om personen själv inte är direkt involverad i händelsen.

2. Kommunens ansvar för medborgare

För de flesta personer är bosättningskommunen och vistelsekommunen samma kommun. Bosättningskommunen ansvarar för att utreda behovet av insatser, fatta beslut, verkställa besluten samt finansiera de insatser som den enskilde är i behov av, även om den enskilde tillfälligt vistas i en annan kommun. Detta gäller även när behovet av insatser endast uppstår under tiden i vistelsekommunen.

Bosättningskommunen är den kommun där den enskilde är stadigvarande bosatt eller, om stadigvarande bostad saknas, den kommun där personen har sin starkaste anknytning. Bedömningen görs utifrån den enskildes avsikter och faktiska anknytning, men det är kommunen som gör den slutliga bedömningen av vilken kommun som är bosättningskommun.

En vistelse i en annan kommun kan leda till att bosättningskommunen ändras om den enskilde får en starkare anknytning dit och avsikten talar för att personen kommer att bo där.

Kommuner som anser att ett ärende bör flyttas över ska begära detta skriftligen hos den andra kommunen. Överflyttning ska genomföras om den enskilde bedöms ha sin starkaste anknytning till den mottagande kommunen och detta, med hänsyn till den enskildes önskemål, hjälpbehovets varaktighet och övriga omständigheter, framstår som lämpligt. Den mottagande kommunen ska utan dröjsmål och skriftligen meddela sin inställning.

Brådskande situationer

Brådskande situationer kan uppstå oväntat och utan förvarning. I sådana fall har vistelsekommunen ansvar för att omedelbart utreda den enskildes behov, fatta nödvändiga beslut, verkställa insatserna samt stå för kostnaderna för de insatser som måste ges direkt. Detta gäller även om det annars är bosättningskommunen som ansvarar för insatserna.

Vad som utgör en brådskande situation avgörs utifrån omständigheterna i det enskilda fallet. Praxis visar att insatser kan behöva ges akut när den enskildes behov inte kan avvakta kontakt med eller beslut från bosättningskommunen. Exempel kan vara akuta omsorgs- eller trygghetsinsatser där en fördröjning skulle innebära risk för allvarlig skada eller fara för liv, hälsa eller säkerhet. Vilka insatser som kan komma i fråga beror därför alltid på situationens art och den enskildes omedelbara behov.

Oklart vem som är ansvarig

Om det är oklart vilken kommun som är ansvarig för den enskildes behov av insatser, är det vistelsekommunen som tillfälligt ansvarar för att tillgodose dessa. Vistelsekommunens ansvar gäller både akuta insatser och andra insatser som inte kan avvakta.

Vistelsekommunens ansvar består till dess att det är klarlagt vilken kommun som rätteligen är ansvarig enligt socialtjänstlagens bestämmelser. När ansvarig kommun har identifierats och bekräftats, begränsas vistelsekommunens ansvar till de situationer som följer av lagens regler om akuta insatser eller särskilda undantag

I vissa fall ska vistelsekommunen bistå bosättningskommunen

När en person till följd av hög ålder, funktionsnedsättning eller allvarlig sjukdom behöver tillfälliga insatser i en annan kommun än bosättningskommunen, ska vistelsekommunen på begäran bistå bosättningskommunen med att utreda behovet och verkställa beslutet. Detta gäller under en vistelse som varar upp till sex månader. Om vistelsen överstiger sex månader övergår ansvaret till bosättningskommunen. (SKR cirkulär 25:66)

I de flesta situationer kan den enskilde ta med sig sitt beslut om insatser från bosättningskommunen till vistelsekommunen. Den enskilde kan då få insatsen utförd till samma kostnad som gäller i bosättningskommunen. Eftersom vistelsekommunen endast verkställer bosättningskommunens beslut finns ingen möjlighet för den enskilde att överklaga beslutet hos vistelsekommunen.

När den enskilde tillfälligt vistas i en annan miljö och kan vara i behov av anpassat stöd, till exempel i ett fritidshus eller sommarboende, ska vistelsekommunen bistå med utredning om bosättningskommunen begär det. Vistelsekommunen ska också verkställa beslutet om bosättningskommunen lämnar en formell begäran om detta.

När bosättningskommunen har begärt att vistelsekommunen ska verkställa insatser ansvarar bosättningskommunen för att ersätta vistelsekommunen för kostnaderna. Ersättning ska utgå enligt de ersättningsnivåer som bosättningskommunen tillämpar för motsvarande insatser.

Asylsökande

Migrationsverket har det övergripande ansvaret för mottagandet av asylsökande. I lag (1994:137) om mottagande av asylsökande med flera (LMA) anges vilka personer som omfattas av lagen och vilka typer av bistånd de har rätt till.

Enligt 10 kap. 2 § socialtjänstlagen (2025:400) har personer som omfattas av LMA inte rätt till insatser eller ekonomiskt bistånd enligt SoL när det gäller förmåner av *motsvarande karaktär*, det vill säga sådana förmåner som de redan har rätt till enligt LMA. De insatser som lämnas enligt LMA består i första hand av logi samt ekonomisk ersättning i form av bostadsersättning, dagersättning och särskilt bidrag. Asylsökande som inte själva ordnar boende har rätt till logi på en förläggning.

Om en asylsökande ändå ansöker om insatser enligt 11 kap. 1 § SoL av motsvarande karaktär som förmåner enligt LMA, ska ansökan handläggas, men därefter avslås eftersom LMA utesluter rätt till sådana insatser

EU/EES-medborgare

Rätten till likabehandling innebär att EU/EES-medborgare som har uppehållsrätt i Sverige har rätt att ta del av sociala förmåner och insatser enligt socialtjänstlagen på samma villkor som svenska medborgare. Upphållsrätten bygger på EU:s regler om fri rörlighet.

EU/EES-medborgare får vistas i Sverige i upp till tre månader utan att uppfylla några särskilda krav, förutsatt att personen har ett giltigt pass eller nationellt identitetskort.

För vistelser som varar längre än tre månader krävs att personen uppfyller något av de kriterier som ger fortsatt uppehållsrätt. En EU/EES-medborgare har uppehållsrätt om personen arbetar, driver eget företag, studerar eller har tillräckliga medel för sin försörjning och en heltäckande sjukförsäkring.

Upphållsrätt prövas inte genom beslut av Migrationsverket utan gäller så länge personen uppfyller villkoren. EU/EES-medborgare delas ofta in i ekonomiskt aktiva och ekonomiskt icke-aktiva. Ekonomiskt aktiva omfattas av arbetstagare, egenföretagare och arbetssökande som bedöms ha en verklig möjlighet att få arbete i Sverige.

Ekonomiskt icke-aktiva, såsom studenter och pensionärer, kan ha uppehållsrätt om de har heltäckande sjukförsäkring och tillräckliga medel för sin och familjens försörjning. Efter fem års sammanhängande vistelse med uppehållsrätt har en EU/EES-medborgare permanent uppehållsrätt.

Familjemedlemmar till EU/EES-medborgare

Om en EU/EES-medborgare har uppehållsrätt gäller uppehållsrätten även för make, sambo, barn under 21 år samt vissa andra familjemedlemmar och släktingar som är beroende av EU/EES-medborgaren för sin försörjning eller för annan hjälp.

En person som har uppehållsrätt har rätt att få sin ansökan om insatser enligt socialtjänstlagen prövad på samma villkor som svenska medborgare. Kommunens ansvar skiljer sig åt beroende på om kommunen är att betrakta som den enskildes bosättningskommun eller endast vistelsekommun. Bosättningskommunen har det övergripande ansvaret för att utreda behov och besluta om insatser, medan vistelsekommunens ansvar är mer begränsat och främst aktualiseras i akuta situationer eller när ansvarsfördelningen annars följer av lag.

3. Myndighetsutövning - utreda, fatta beslut och följa upp enligt SoL

Sammantaget utgör följande grund för myndighetsutövningens ansvarsområde

- Gällande lagstiftning
- Socialstyrelsens handbok ”Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten”
- IBIC och bedömningsinstrumentet

Handläggningsprocessen ser ut enligt följande:



Alla insatser enligt socialtjänstlagen är frivilliga och syftar till att tillförsäkra den enskilde skäliga levnadsförhållanden. Detta utgör socialtjänstens yttersta ansvar gentemot kommuninvånarna. Denna riktlinje tydliggör vad socialnämnden bedömer som skäliga levnadsförhållanden. Bedömningen uttrycker både kvaliteten i insatserna och den ambitionsnivå som nämnden anser vara rimlig i varje enskilt fall, utifrån lagens grundprinciper om skälighet och individanpassning.

Insatser ska bidra till att den enskilde, utifrån sina förutsättningar, successivt utvecklar sin förmåga att klara vardagen så självständigt som möjligt. Socialtjänstens arbete ska därmed präglas av att stärka individens egen förmåga och ge stöd som främjar delaktighet, återhämtning och självständighet.

Från kl. 16 vardagar, nätter och helger kan tjänstgörande sjuksköterska vid behov tillfälligt initiera insatser för att tillgodose brådskande eller nödvändiga behov. Dessa tillfälliga åtgärder

gäller fram till dess att myndighetsutövningen kan utreda och fatta beslut enligt ordinarie handlägningsrutiner så snart det åter är vardag. Tjänstgörande sjuksköterska ansvarar för att myndighetsutövningen får det underlag som behövs för att kunna bedöma och följa upp varför tillfälliga insatser har initierats. Underlaget ska beskriva de brådskande och nödvändiga behov som låg till grund för åtgärden samt vilka omständigheter som gjorde att insatsen inte kunde avvaktas till ordinarie handläggning.

Aktualisering och ansökan

Ett ärende enligt socialtjänstlagen kan aktualiseras genom en förfrågan, ansökan, anmälan eller på annat sätt. En ansökan kan endast göras av den enskilde eller av dennes legala företrädare. Den enskilde har rätt att ansöka om vilka insatser som helst enligt socialtjänstlagen, och handläggaren ska vid behov bistå med att formulera eller tydliggöra ansökan utifrån den enskildes önskemål.

En anmälan innebär att någon annan än den enskilde tar kontakt med socialtjänsten för att uppmärksamma att ett eventuellt behov av insatser kan föreligga. När en anmälan kommer in ska handläggaren kontakta den person som anmälan gäller och informera om möjligheten att ansöka om insatser. Socialtjänsten får endast inleda en utredning om den enskilde själv vill ansöka eller samtycker till att en utredning påbörjas, eftersom insatser enligt socialtjänstlagen är frivilliga.

Föräldrabalken - ombud - framtidsfullmakt

God man och förvaltare kan utses med stöd av 11 kap. 4 § föräldrabalken. Anhörigbehörighet regleras av 17 kap. föräldrabalken.

God man

God man är till för personer som på grund av sitt hälsotillstånd behöver stöd och hjälp med att ta hand om sin ekonomi eller hjälp med rättsliga frågor. En god man kan utses att företräda en viss person som på grund av sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande förhållande, behöver hjälp med att bevaka sin rätt, förvalta sin egendom eller sörja för sin person utan att dennes rättshandlingsförmåga begränsas. Det innebär att en god man endast är hjälpende hand och hela tiden är beroende av att höra med sin huvudman vad denne vill.

Förvaltare

Förvaltare utses av tingsrätten för den som på grund av sjukdom, psykisk störning eller försvagat hälsotillstånd, inte kan vårda sig själv eller sin egendom och det inte är tillräckligt med hjälp från god man. Den enskildes rättshandlingsförmåga kan begränsas beroende på förvaltarens uppdrag. Förvaltare kan i dessa fall besluta på den enskildes vägnar utan att ha samtycke.

Anhörigbehörighet

Anhörig får, utan fullmakt, företräda en familjemedlem som är över 18 år.

Anhörigbehörigheten inbegriper vanliga åtgärder som gäller den dagliga livsföringen.

Anhörigbehörigheten gäller när den enskilde saknar beslutsförmåga, det vill säga att kunna förstå relevant information, överväga sina alternativ och fatta ett beslut baserat på dessa

överväganden. Det är den anhörige som ska bedöma om den enskilde saknar beslutsförmåga. Anhörigbehörigheten gäller inte i frågor som redan sköts av god man, förvaltare eller framtidsfullmaktshavare.

Ombud

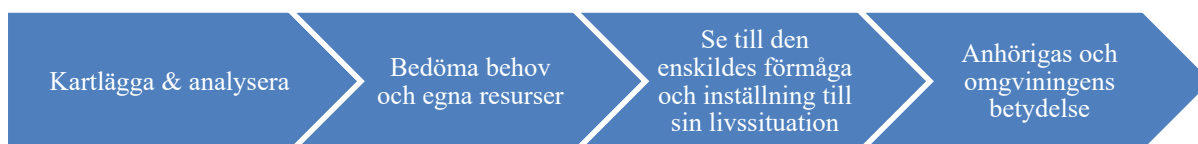
Sökanden får företrädas av ett ombud med stöd av en skriftlig fullmakt alternativt muntlig fullmakt som lämnas vid ett hembesök eller på besök hos förvaltningen. En person med nedsatt beslutsförmåga kan inte företrädas av någon annan med stöd av en fullmakt eftersom en fullmakt inte är giltig när den utfärdats av någon med nedsatt beslutsförmåga. Vidare anses en fullmakt som ställts ut innan den enskilde drabbades av nedsatt beslutsförmåga inte längre giltig när den enskilde lider av bristande rättshandlingsförmåga och inte har kapacitet att återkalla fullmakten.

Framtidsfullmakt

Lagen om framtidsfullmakter trädde i kraft den 1 juli 2017. De innebär att en person själv får bestämma hur hans eller hennes angelägenheter ska skötas i framtiden genom att ge fullmakt åt en annan person att företräda honom eller henne om han eller hon inte längre kan ta hand om sina angelägenheter. Att man inte längre kan ta hand om sina angelägenheter kan bero på sjukdom, psykisk störning, försvagat hälsotillstånd eller liknande. Framtidsfullmakten är ett alternativ till godmanskap och förvaltarskap. Fullmaktshavaren kan få samma behörighet att bevaka fullmaktsgivarens rätt som en god man och kan bland annat ansöka om hjälp och stöd hos socialtjänsten och ingå avtal.

Utreda och bedöma

Utredningsprocessen består av att:



Kartlägga och analysera

Underlag till utredning om insatser enligt SoL ska i första hand inhämtas via säkert digitalt möte med den enskilde. Underlag till utredningen kan även inhämtas genom ett personligt besök hemma hos den enskilde eller på annat sätt. Handläggaren identifierar behov genom kartläggning och informerande samtal med den enskilde vid utredning i förhållande till ansökans omfattning. Utredningen sker utifrån ICFs livsområden där den enskildes behov, resurser och mål dokumenteras strukturerat. Omgivningsfaktorer, eller miljön där den enskilde befinner sig kan vara underlättande eller hindrande.

Vid behov, och efter samtycke från den enskilde kan även underlag till utredningen inhämtas från andra, exempelvis personer i den enskildes närhet eller andra professioner både internt och externt.

Bedöma behov och egna resurser

Handläggaren ska göra en bedömning av den enskildes behov. Bedömningen innefattar de identifierade behov som finns samt om dessa behov kan tillgodoses genom den enskilde själv, eller på annat sätt. På annat sätt och egna resurser kan innebära att den enskilde klarar dessa behov självständigt med hjälp av hjälpmedel, med stöd från annan eller via samhällets ordinarie utbud. Därför behöver handläggaren också se till omgivningsfaktorer, såsom var den enskilde bor och vilket utbud som finns i närområdet.

Insatserna ska motsvara det mål som den enskilde vill uppnå. När det finns likvärdiga insatser att tillgå ska det billigaste alternativet väljas.

Det är först efter en sammanvägd individuell bedömning av behovet, de egna resurserna och omständigheterna i övrigt som handläggaren kan konstatera om den enskilde har rätt till insatserna eller inte. I bedömningen tar handläggaren ställning till vad som kan anses skäligt att besluta om utifrån de uppgifter som framkommit i utredningen om den enskilde.

Handläggaren är skyldig att underrätta den enskilde när uppgifter tillförts utredningen av någon annan än den som är part. Den enskilde ska få möjlighet att yttra sig över uppgifterna. För handläggaren blir det också en möjlighet att kontrollera att utredningsmaterialet innehåller korrekta och fullständiga uppgifter. I bedömningen ska handläggaren ha ett helhetsperspektiv på den enskildes situation. Handläggaren kan vid behov referera till domar som innehåller jämförbara bedömningar.

Den enskilde kan få insatser enligt SoL oavsett var personen bor, det kan vara i husvagn eller på vandrarhem. Den enskilde kan även få insatser i sommarstugan eller hos närstående i Askersunds kommun eller i en annan kommun vid tillfällig vistelse.

Makar, familjer och andra som delar hushållsgemenskap

Någon omsorgsplikt finns inte inskriven i äktenskapsbalken och varje anhörig avgör själv i vilken omfattning denne vill hjälpa till med personliga omvårdnadssysslor såsom personlig hygien, toalettbestyr och matning. Anhörigvård är ett frivilligt åtagande. En kommun kan därför inte avslå en ansökan om exempelvis hemtjänstinsatser i form av personlig vård med hänvisning till att den anhöriga kan tillgodose omvårdnadsbehovet.

Sammanboende har ett gemensamt ansvar för de praktiska sysslorna i hemmet. Hushållets totala situation avgör hur mycket stöd de kan få. En ansökan om serviceinsatser som tvätt, inköp och städning kan därför avslås med hänvisning till att en i hushållet kan utföra sysslorna. Om båda ansöker och bedöms ha behov av insatser och behovet inte kan tillgodoses på annat sätt kan personerna få var sitt beslut.

Individens behov i centrum (IBIC)

Insatserna enligt SoL ska utgå från den enskildes behov av insatser. Inom myndighetsutövningen används det nationella arbetssättet IBIC för att beskriva resurser, behov och mål för personer med behov av stöd i det dagliga livet. Metoden är strukturerad

och systematisk och bidrar till ökad rättssäkerhet samt likvärdig hantering av ansökan, utredning, planering och uppföljning. Behoven beskrivs utifrån International Classification of Functioning, Disability and Healths (ICF) livsområden.

Vid utredningen ska handläggaren alltid fråga den enskilde om målet med insatserna och vid behov hjälpa till att utforma mål. Målet med insatserna ska alltid beskrivas så att det är möjligt att följa upp.

När myndighetsutövningen utreder en ansökan om insatser görs detta utifrån den enskildes behov inom IBIC:s nio livsområden:

- Lärande och tillämpa kunskap
- Allmänna uppgifter och krav
- Kommunikation
- Förflyttning
- Personlig vård
- Hemliv
- Mellanmänniska interaktioner och relationer
- Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv
- Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv
- Känsla av trygghet (kroppsfunction)
- Personligt stöd från person som vårdar eller stödjer en närstående (omgivningsfaktor)

Beslut

Bifall

Beslut om vilken insats som ska tillgodose behovet sker alltid utifrån den enskildes sammantagna situation och mål. Av beslutet ska det framgå vad den enskilde ska få för insats/insatser.

Beslutets långvarighet och utformning ska avspegla de resurser den enskilde har samt den möjliga utvecklingspotential mot ökad självständighet som finns.

Av beslutet ska det framgå vad som har beslutats samt enligt vilket lagrum beslutet är fattat, det ska innehålla en beslutsmotivering för att den enskilde bättre ska kunna förstå varför ett visst beslut är fattat. Ett återkallelseförbehåll ska alltid finnas med i beslutet och hänvisning till 14 kap 9§ SoL där det står angivet att socialnämnden får ändra ett beslut om en insats som gäller tills vidare till den enskildes nackdel om förhållandena för den enskilde har förändrats väsentligt. I 37 § andra stycket förvaltningslagen (2017:900) finns ytterligare bestämmelser om när beslut får ändras. Utredningen tillsammans med beslut ska i sin helhet alltid kommuniceras med den enskilde/företrädare om det inte föreligger särskilda skäl.

Den enskilde underrättas skriftligt om beslutet efter menprövning, oavsett om den enskilde begär det eller inte. Myndighetsutövningen överväger om det finns fler parter som ska underrättas, vilket kan vara aktuellt om beslutet rör barn.

Beslut som inte verkställs inom tre månader på grund av att den enskilde inte tar emot insatserna följs upp, omprövas eller avslutas. Innan uppföljningen ska utföraren redogöra för hur det motiverande arbetet utförts av utföraren och ställning tas till när det är lämpligt för uppföljning. Den enskilde får göra en ny ansökan när det är aktuellt om insatsen avslutas.

Avslag

Ett avslag eller delavslag på en ansökan ska alltid motiveras. Om skäl till avslag är att behov kan tillgodoses på annat sätt ska det framgå vad annat sätt innebär. Vid avslag ska det framgå var och när den enskilde kan överklaga beslutet. Besvärshänvisning bifogas alltid.

Överklagande

Den enskilde har rätt att hos förvaltningsrätten överklaga beslut som inte innebär fullt bifall. Förvaltningsrätten kan efter prövning ändra beslutet om den anser att kommunen har gjort en felaktig bedömning. Myndighetsutövningen har skyldighet att informera om och vara behjälplig med överklagandet om den enskilde önskar det.

Myndighetsutövningen prövar om överklagandet inkommit i rätt tid och tar därefter ställning till de uppgifter som överklagan innehåller. Överklagandet ska komma in till myndighetsutövningen inom tre veckor från den dag den enskilde fick del av beslutet. Om överklagande inkommer för sent ska det avvisas genom ett överklagningsbart beslut.

Om överklagan inte har tillförts någon ny information som bedöms förändra beslutet skickar handläggaren skyndsamt överklagan, utredning och handläggarens yttrande till Förvaltningsrätten för handläggning. Om överklagan har tillförts ny information som ändrar bedömningen gör handläggaren en omprövning och fattar nytt beslut. Därefter skickar handläggaren det nya beslutet, ursprungliga beslutet, överklagan och handläggarens yttrande till överinstansen för handläggning.

Återkallelseförbehåll och tidsbegränsning i beslut

Samtliga beslut förses med ett återkallelseförbehåll och en hänvisning till 14 kap 9§ SoL där det står angivet att socialnämnden får ändra ett beslut om en insats som gäller tills vidare till den enskildes nackdel om förhållandena för den enskilde har förändrats väsentligt. I 37 § andra stycket förvaltningslagen (2017:900) finns ytterligare bestämmelser om när beslut får ändras. Detta innebär att beslutet kan ändras om behovet väsentligen ändras eller om andra omständigheter framkommer som påverkar grunden för beslutet.

Handläggaren bedömer om den enskildes behov förväntas vara långvarigt eller övergående och bestämmer huruvida beslutet ska gälla tillsvidare eller vara tidsbegränsat. Enligt Socialstyrelsens *Handbok för handläggning och dokumentation inom socialtjänsten* anses det vara lämpligt att tidsbegränsa beslut om sådana insatser där det kan förutses att den enskildes behov av insatsen varierar över tiden. Beslut om bifall av insatserna natthjälp, tillsyn,

växelvård och korttidsvård ska alltid vara tidsbegränsade. Det är mindre lämpligt med tidsbegränsning för andra former av insatser, exempelvis beslut om särskilt boende.

- Handläggaren avgör, utifrån omständigheterna i det enskilda fallet, om beslutet bör ha en tidsbegränsning. Det innebär att beslutet ibland har en tidsbegränsning och ibland inte har en tidsbegränsning.
- Beslut om insatser ska följas upp innan de upphör att gälla.
- En enskild med pågående hemtjänstinsatser i bostaden och som – efter ansökan och beslut – erbjuds särskilt boende, behåller de pågående insatserna som längst fram till och med inflyttningsdatum, enligt hyreskontrakt.

Uppföljning av beslut

Beslut ska följas upp för att få fram ett underlag för bedömning om behovet är förändrat, och om insatsen ska fortsätta, förändras eller avslutas. Myndighetsutövningen har ansvar för att följa upp hur beviljade insatser utförs – att insatserna tillgodoser den enskildes behov av stöd, att verkställigheten sker i enlighet med beslutet och med hänsyn till den enskildes medinflytande samt är av god kvalitet. Viktiga underlag vid uppföljningen är det tidigare beslutet, utförarens journalanteckningar och genomförandeplanen. Beslut om insatser som pågår under längre tid följs upp minst en gång per år. Första gången ett beslut verkställs eller då annan information inkommit, exempelvis att behoven förändrats, att något särskilt har hänt eller genom klagomål från den enskilde, kan anledning finnas att följa upp beslutet tidigare.

Samordnad individuell plan, SIP

Bedömning av en persons behov kräver ofta att flera professioner, såväl inom som utanför den kommunala organisationen, samverkar. I de fall det är relevant ska myndighetsutövningen inhämta uppgifter från andra, efter att samtycke inhämtats från den enskilde.

Myndighetsutövningen ska vid behov initiera till en samordnad individuell plan (SIP)

Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutenvården reglerar när ett SIP-möte ska genomföras i samband med att den enskilde vårdats inom slutenvården. När en person har behov av insatser både från socialtjänsten och hälso- och sjukvården ska kommunen tillsammans med Region Örebro län upprätta en samordnad individuell plan. SIP-mötet ska genomföras av representanter för de enheter som ansvarar för insatserna. Behov av SIP-möte initieras av den fasta vårdkontakten inom öppenvården (oftast vårdsamordnare på vårdcentralen) och kallelsen ska komma via informationsöverföringssystemet Lifecare SP. Under SIP-mötet fastställs den enskildes behov och vem som gör vad av vård-, rehabiliterings- omsorgs- och stödinsatser. Detta formuleras i planen genom huvudmål, delmål och insatser. Det är vårdkontakten inom öppenvården som är ordförande på mötet och som dokumenterar i informationsöverföringssystemet Lifecare SP. På SIP-mötet kan ett uppföljningsmöte planeras in och det kan bestämmas vem som ska vara sammankallande till uppföljningsmötet.

4. Insatser i ordinärt boende

Hemtjänst

Hemtjänst innebär insatser som utförs som punktinsatser i den enskildes bostad under dag, kväll och natt. Insatserna kan omfatta stöd med både personlig omvårdnad och skötsel av hemmet, såsom städning, tvätt och inköp.

Det finns inte en obegränsad frihet för den enskilde att välja sociala tjänster oberoende av kostnad. Socialnämnden behöver göra rimliga avvägningar mellan målet med insatsen, dess förväntade effekt samt kostnaderna för olika alternativ. Socialtjänsten ska bedrivas i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet, samtidigt som behovsprövningen fortsatt sätter gränser för vilka insatser som kan beviljas (prop. 2024/25:89 s. 251). Det är inte rimligt att bevilja hemtjänstinsatser som, tillsammans med andra insatser, medför kostnader som väsentligt överskrider kostnaden för en plats i särskilt boende.

Riktlinjen innehåller en brytpunkt för omfattningen av hemtjänstinsatser. Brytpunkten avser 90 timmar utförd tid per månad för insatser enligt socialtjänstlagen (SoL). När den enskildes beviljade hemtjänst når eller överstiger 90 timmars utförd tid per månad ska behovet av andra insatser övervägas, och den enskilde informeras om alternativa boendeformer.

Om bedömningen är att hemtjänst inte kan tillförsäkra den enskilde en trygg och säker omsorg i hemmet ska ansökan om ytterligare hemtjänstinsatser avslås, och handläggaren ska föreslå att den enskilde ansöker om särskilt boende. En individuell prövning ska alltid göras. I utredningen ska handläggaren redovisa totalkostnaden för hemtjänst och andra insatser, jämfört med kostnaden för en plats i särskilt boende. Utredningen ska tydliggöra den merkostnad som det innebär för nämnden att den enskilde bor kvar i ordinärt boende i stället för särskilt boende.

Hemtjänstens utförare ansvarar för att en gång per månad rapportera samtliga ärenden till myndighetsutövningen där utförd tid för hemtjänstinsatser enligt SoL uppgår till 90 timmar eller mer. Aktiv samverkan mellan myndighetsutövningen och utföraren ska alltid ske i dessa ärenden.

Vid vård i livets slutskede kan tillsyn och omvårdnad beviljas i längre sammanhängande och tätt återkommande tidsperioder. Vid behov av tillsyn dygnet runt (vak) fattas beslut av ansvarig sjuksköterska enligt hälso- och sjukvårdslagen

Egenvård

Om ansvarig inom hälso- och sjukvården bedömer att hälso- och sjukvårdsuppgifter kan utföras som egenvård kan insatser beviljas för egenvård. En förutsättning för att beviljas egenvård är i dessa fall att den enskilde själv klarar av att ta ansvar för uppgiften men behöver praktiskt hjälp. Behovet ska inte kunna tillgodoses på annat sätt.

För att insats för egenvårdsåtgärd ska kunna beviljas krävs

- intyg som visar att åtgärden bedöms som egenvård samt att den enskilde själv bedöms kunna ansvara för insatsen
- att personal som ska genomföra åtgärden inte behöver särskild utbildning

Vilka åtgärder som kan bedömas som egenvård kan inte anges generellt. Bedömningen görs av ansvarig legitimerad personal. Den enskildes förmåga att ansvara för åtgärden är dock avgörande. Om den enskilde exempelvis har nedsatt kognitiv förmåga som innebär att denne inte har förmåga att ansvara för sin medicinering så ska hanteringen av läkemedel och andra medicinska åtgärder skötas av hälso- och sjukvårdspersonal och inte som egenvård.

I väntan på beslut om egenvård enligt SoL är det hälso- och sjukvårdens ansvar att utföra åtgärden.

Omvårdnadsinsatser

Omvårdnadsinsatser avser stöd av mer integritetskänslig karaktär. Det kan handla om hjälp med personlig hygien, på- och avklädning, toalettbesök samt matning eller stöd i samband med måltider. Insatserna kan även vara trygghetsskapande, exempelvis tillsyn.

En insats kan bestå av flera delmoment. Handläggaren beviljar insatser utifrån den enskildes individuella behov och ska i sin bedömning tydliggöra vilka moment som personen behöver stöd med. Eftersom omvårdnadsinsatser är särskilt integritetskänsliga ska utföraren alltid respektera den enskildes önskemål kring hur insatsen ska utföras.

Det är inte möjligt att fastställa någon generell norm för frekvens av omvårdnadsinsatser, då dessa alltid måste anpassas efter den enskildes specifika behov.

Trygg hemgång

En enskild kan begära insatsen *Trygg hemgång* som en ej behovsprövad insats enligt riktlinjen för insatser utan behovsprövning enligt socialtjänstlagen. Om den enskilde önskar ansöka om insatsen gäller följande.

Trygg hemgång syftar till att, i samband med utskrivning från slutenvården, öka tryggheten i den egna bostaden, minska behovet av omfattande hemtjänstinsatser eller korttidsboende samt förebygga återinläggningar i slutenvården. Trygg hemgång kan beviljas i fyra dagar och utförs under vardagar.

Insatsen riktar sig enbart till personer som inte tidigare har hemtjänstinsatser enligt socialtjänstlagen, med undantag för trygghetslarm. Den riktar sig inte till personer som efter utskrivning enbart har behov av serviceinsatser.

Insatsen innebär att utföraren möter upp den enskilde i hemmet vid hemkomsten.

Tillsammans görs en planering av vilka insatser som behövs samt beräknad tidsåtgång för de första fyra vardagarna efter utskrivningen. Handläggare följer upp beslutet när den enskilde har återgått till hemmet.

Personlig hygien

Insatsen personlig hygien avser stöd med hygienmoment som inte omfattar dusch. Hjälpen kan inkludera nedre hygien, munvård, rakning, kamning samt klippning av naglar av icke-medicinsk karaktär. Den kan även omfatta rengöring av glasögon och hörapparat samt hjälp med att sätta i och byta batterier i hörapparat.

I insatsen kan även ingå enklare rengöring av proteser eller individuella hjälpmedel. Fotvård ingår inte i insatsen.

Dusch

Insatsen innefattar hjälp i samband med dusch. I insatsen kan ingå hjälp med förflyttning, på/avklädning att tvätta och torka håret, torka kroppen samt vid behov smörja in kroppen.

Toalettbesök

Hjälp med toalettbestyr innebär hjälp vid toalettbesök, byte av inkontinensskydd och tömning av portabel toalett eller tömning av stomipåse eller uribag/kateterpåse samt efterföljande hygien i samband med detta. Insatsen kan även innefatta byte av stomipåse och hantering av urinkateter eller uridom i de fall dessa åtgärder bedömts som egenvård. Se också avsnitt ”Egenvård”. I insatsen ingår även eventuell hjälp/stöd med förflyttning till/från toalett.

På/avklädning

Insatsen kan innebära hjälp och stöd med på/avklädning helt eller delvis. I insatsen ingår vid behov hjälp med att ta fram och välja lämplig klädsel. Hjälp med att ta på/av stödstrumpor som är ordinerad av läkare kan beviljas som egenvårdsinsats förutsatt att kraven för egenvård är uppfyllda, se avsnitt ”Egenvård”.

Tillsyn

Tillsynsbesök sker i första hand både dag och natt genom digitala tillsynsbesök. Tillsynsbesök riktar sig främst till personer som inte kan använda sig av trygghetslarm för att påkalla hjälp och som har regelbundna behov som inte kan tillgodoses i samband med andra beviljade insatser. Om den enskilde exempelvis är beviljad toalettbesök regelbundet under dygnet beviljas inte tillsynsbesök. I särskilda fall kan fysiska tillsynsbesök beviljas som en trygghetsinsats för den enskilde om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det kan gälla personer som på grund av stor oro och/eller ångest behöver få regelbunden tillsyn för att känslan trygghet och säkerhet ska kunna tillgodoses i det ordinära boendet. Vid behov av regelbunden tillsyn under hela dygnet ska den enskilde informeras om andra boendeformer där nämnden kan tillgodose ett sådant behov. Beslut om fysiska tillsynsbesök ska alltid vara tidsbegränsade och följas upp inom två veckor.

Natthjälp

Insatsen natthjälp kan exempelvis innebära hjälp med toalettbesök/förflyttningar under natten. Insatsen beviljas i första hand till de som har ett återkommande regelbundet behov under natten där trygghetslarm för att påkalla hjälp inte är tillräckligt för att tillgodose den enskildes behov. En enskild som har regelbundna punktinsatser under dagtid och är i behov av natthjälp

vid flera tillfällen per natt ska informeras om andra boendeformer där nämnden kan tillgodose ett sådant behov. Beslut om natthjälp ska alltid vara tidsbegränsat och följas upp regelbundet.

Förflyttning

Insatsen är ett samlingsbegrepp och innebär bland annat stöd för ändrad- eller bibehållande av kroppsställning, användning av transportmedel, förflyttning via hjälpmedel, lyft- och bärhjälp och förflyttning inomhus/utomhus.

Måltidshjälp

Måltidshjälp innebär att den enskilde får stöd i samband med måltiden för att kunna tillgodogöra sig maten på ett bra sätt. Det kan handla om hjälp med matning eller att den enskilde får sällskap under hela måltiden eller en stund i början för att stimulera lusten att äta.

Beredning av måltider, frukost, mellanmål, kvällsmat samt värma måltid

Beredning av måltider innefattar uppvärmning och enklare tillagning av mat, dukning, uppläggning av maten på ett aptitligt sätt och servering av måltiden. Även om flera av de delmoment som insatsen innehåller är av servicekaraktär klassas beredning av måltider som en omvårdnadsinsats eftersom insatsen ofta innebär ett ansvar för den enskildes kosthållning, där omvårdnadsdelarna svårigen kan separeras från de delar som avser ren service. Beredning av måltider avser framför allt tillagning av frukost och mellanmål/kvällsmål. I insatsen ingår även att torka av bord/bänk efter måltid om den enskilde inte klarar det självständigt

När det gäller lunch och middagsmål bör den enskilde, om han eller hon inte själv kan tillaga maten hänvisas den enskilde till att köpa matlåda eller färdigrätt. Beredning av måltider kan innefatta uppvärmning av sådan matlåda/färdigrätt. Enklare förberedelse, exempelvis skala några potatisar eller göra i ordning tillbehör som grönsaker kan beviljas för att den enskilde ska kunna tillreda måltid på egen hand.

Social samvaro

Social samvaro kan beviljas när den enskilde inte har förmåga att på egen hand ta sig utanför bostaden och/eller med syfte att minska social isolering. Insatsen kan innefatta att hemtjänstpersonal går en promenad tillsammans med den enskilde eller på annat sätt hjälper till vid vistelse utomhus. Insatsen kan även bestå av ledsagning till/ från seniorverksamheter, kulturevenemang och liknande. Insatsen kan även bestå av andra ärenden, exempelvis inköp av kläder. Insatsen kan också bestå av en social samvaro inomhus. Insatsen social samvaro beviljas utifrån den enskildes behov upp till en timme per vecka, uppdelat på en längre eller två kortare perioder enligt den enskildes önskemål. Vid bedömning om den enskilde är socialt isolerad eller inte beaktar man i bedömning av en insats hushållets sammansättning och det sociala nätverket i övrigt. Insatsen kan även innebära att få stöd i gällande digitala lösningar som ett led till att öka den enskildes självständighet.

Serviceinsatser

Serviceinsatser avser praktiska sysslor i hemmet. Omfattningen av stödet beror på det individuella behovet, vilket betyder att olika personer kan behöva olika stöd med hela eller

delar av de moment som ingår i sysslorna. Stödet utvärderas regelbundet och om serviceinsatserna inte utförs ska beslutet omprövas vilket kan leda till att beslutet avslutas.

Sammanboende har ett gemensamt ansvar för de praktiska sysslorna i hemmet. Därför beaktas hushållets totala situation när makar, partners eller sammanboende ansöker om stöd i form av serviceinsatser. Om båda har ett behov ska båda ansöka och få varsitt beslut. Ansökan avslås om någon i hushållet kan utföra sysslorna.

Trygghetslarm

För personer i ordinärt boende finns möjlighet att få trygghetslarm installerat.

Trygghetslarmet fungerar inomhus i bostaden. Syftet med insatsen är att öka den enskildes trygghet och säkerhet i bostaden. För att få ett trygghetslarm krävs ett beslut. Varje person i ett hushåll som önskar kunna tillkalla hjälp för egen del i akuta situationer, kan ansöka om och få ett eget beslut gällande trygghetslarm. Sammanboende får enbart två larmknappar om de har var sitt beslut. Det innebär också att kostnaden för trygghetslarm debiteras båda i hushållet (dubbel kostnad)

Städning

Generellt beviljas städning en gång var tredje vecka av två rum och kök samt badrum. Vid särskilda skäl, såsom allergi och astma, kan städning beviljas utöver detta efter att behovet styrkts genom läkarintyg. Städning ska, i den mån det är möjligt, ske tillsammans med den enskilde. Beroende på vad den enskilde själv kan utföra innefattar hjälp med städning dammsugning, våttorkning av golv, dammtorkning samt rengöring av kök och badrum

Det ingår inte i insatsen städning att klippa gräs eller utföra trädgårdsarbete, snöröjning, putsning av kristallkronor, packning och flyttning, vedhuggning eller städning av balkonger, garderober och köksskåp. Storstädning, flyttstädning eller sanering beviljas inte utan får ordnas och bekostas av den enskilde.

Omvårdnadsstäd

Kan beviljas utöver ordinarie städning för att upprätthålla en skälig hygien i badrum/toalett. Behovet är individuellt och kan max beviljas en gång per dag.

Tvätt - renbäddning

Tvätt innebär hjälp med tvättning av kläder, handdukar och sänglinne. Nämnden anser det skäligt att den enskilde får hjälp med tvätt varannan vecka. Vid inkontinensproblem kan den enskilde vara i behov av insatsen oftare. Insatsen kan även innebära hjälp att hänga upp tvätt, vika och lägga in den rena tvätten på plats i skåpen. Utgångspunkten är att den enskilde själv ska göra de moment av insatsen som han eller hon klarar av. Insatsen innefattar inte hjälp med handtvätt, tvätt av mattor, gardiner eller tunga överkast, och inte heller ingår det att få sin tvätt struken eller manglad, enstaka plagg kan dock strykas. Vid kompenserande behov av hjälp med tvätt utförs tvätten på kommunens tvätteri. Renbäddning innebär att den enskilde får hjälp med att byta sängkläder varannan vecka. Vid inkontinensproblem kan den enskilde vara i behov av insatsen oftare.

Inköp

Insatsen inköp innebär att den enskilde får hjälp med att göra inköp av dagligvaror digitalt via dagligvaruhandelns onlinetjänster. Inköp digitalt ersätter fysiska inköp i butik. I insatsen inköp ingår, om behov finns, att få hjälp med att skriva inköpslista samt få hjälp med att plocka in de levererade varorna i skåp/kylskåp/frys. Socialnämnden anser att hjälp med inköp en gång per vecka är skäliga levnadsförhållanden med en schablonstid på en timme per vecka.

Det bedöms som skäligt och inryms i den beviljade omfattningen att den enskilde får följa med till affären en gång per månad. Att följa med varje vecka bedöms som utöver skäliga levnadsförhållanden. Utföraren har inget krav på sig att skjutsa personen i egen bil till och från affären.

Hemkörning av tunga varor utförs inte av hemtjänstpersonal.

Apoteksärenden/uträtta ärenden

Innebär att den enskilde är i behov av hjälp med att uträtta ärenden så som att posta brev eller utföra apoteksärenden, det ska då framgå i utredning/beslut. Vid behov kan även ärenden i specialaffär utföras. I första hand ska inköp från specialaffärer göras digitalt. Ärenden i specialaffär beviljas högst en gång i månaden. Hemkörning av tunga varor från specialaffärer utförs inte av hemtjänstpersonal

Hemsysslor

Den enskilde kan beviljas hjälp med att diska, plocka i/ur diskmaskin, torka av bänkar/köksbord, bädda och bädda upp sängen, vattna blommor, plocka ner saker från skåp, bära ut sopor, ta in tidningen och liknande. Insatsen hemsysslor kan därmed innefatta flera olika mindre sysslor av hemmets skötsel och behoven ska framgå i behovsbedömningen. I insatsen hemsysslor kan det även ingå att hemtjänsten en gång per år frostar av frys samt byter gardiner i enstaka fönster två gånger per år.

Matdistribution-Specialkost

Behovet av stöd i samband med måltider ska utredas över hela dygnet. Matdistribution beviljas inte då utbudet av färdiga rätter idag är stort i dagligvaruhandeln. Behovet tillgodoses i stället genom insatserna inköp. Matdistribution kan beviljas till enskilda som har behov av specialkost när behovet styrkts av legitimerad sjukvårdspersonal.

Trädgårdssysslor och hushållsnära tjänster

Ansökan om stöd med sysslor som betraktas som ett fastighetsägaransvar, exempelvis snöskottning, sandning och gräsklippning, beviljas inte som en insats enligt socialtjänstlagen eftersom fastighetsägaren har skyldighet att ombesörja detta.

Husdjur

Socialtjänstlagen innebär endast rätt till insats för att den enskilde ska uppnå skäliga levnadsförhållanden. Det innebär att den enskildes livsval i vissa fall inte omfattas av rätten

till insats enligt SoL. Endast i mycket sällsynta fall kan husdjur anses nödvändiga för den enskildes livsföring och därmed berättiga till insats, exempelvis servicehund. Utgångspunkten för den som bor hemma med husdjur är att ägaren har det fulla ansvaret för sitt husdjur. Det innebär att nämnden inte beviljar hjälp med till exempel rastning av hundar, utfodring av djur eller liknande åtgärder som syftar till att tillgodose behoven hos husdjuret.

Avlösning i hemmet

Avlösning är till för anhöriga som vårdar en närstående i det egna hemmet. Avlösning ska ge den anhörige möjligheten till avkoppling, uträtta ärenden, gå på läkarbesök med mera.

Avlösning kan beviljas när omvårdnaden eller stödet är av stor omfattning. Beslutet om avlösning avser alltid den person som har behov av vård och omsorg, inte den anhörige.

Den enskilde får sina behov av personlig vård och social samvaro tillgodosedda. Insatsen avser avlösning i hemmet med max 12 timmar per månad. Det går inte att spara den beviljade tiden från en månad till en annan. Avlösning i hemmet beviljas inte i regel inte i kombination med andra avlastande insatser så som dagverksamhet och växelvård.

5. Övriga insatser

Följeslagare till/från vårdinrättning

Rätt till insats föreligger inte om den enskildes behov kan tillgodoses med hjälp av annan huvudman (prop. 1979/80:1 s 526) Enligt 2 kap 1§ SoL svarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område, samt har det yttersta ansvaret för att en enskild får det stöd och hjälp som de behöver. Detta innebär ingen inskränkning i det ansvar som vilar på andra huvudmän. Vad gäller behov av hjälp i samband med vårdbesök åvilar det Region Örebro Län som huvudman att i första hand tillgodose dessa behov. Kommunen kan inte åläggas ansvar att bistå med stödinsatser som vilar på andra huvudmän.

Den enskilde har även ansvar för att ordna med intyg via Region Örebro Län som gäller särskild service i samband med sjukresa i de fall den enskilde är i behov av hjälp av sjukresechauffören med hämtning/lämning vid ytterdörr samt hämtning/lämning vid mottagningen för vårdinrättningen. Men om en enskild har medicinska skäl och behöver följas upp till avdelning/mottagning och/eller hämtas/lämnas inne i bostaden behöver den enskildes regionala vårdgivare skicka ett medicinskt utlåtande till sjukreseenheten för handläggning

Undantag kan vara om den enskilde har behov av stöd av personlig karaktär under besöket, exempelvis tillsynsbehov på grund av kognitiv svikt och/eller att den enskilde är i behov av omfattande hjälp med toalettbesök under besöket på vårdinrättningen. Beslutet ska särskilt motiveras i beslutsunderlaget och vara tidsbegränsat. Ansvaret för att den enskilde informeras på ett sådant sätt att denne kan ta till sig informationen som lämnas vid exempelvis läkarbesök åvilar Region Örebro Läns verksamhet enligt patientlagen och inte kommunen. Utföraren har inget krav på sig att skjutsa personen i egen bil till och från vårdinrättningen.

Ledsagning

Den som saknar ett eget socialt nätverk och inte har några andra sociala kontakter kan beviljas ledsagning för att ge den enskilde möjligheten att ta sig till/från en aktivitet. Den enskildes möjligheter att själv genomföra aktiviteten ska utredas, till exempel genom att nyttja färdtjänst. Ledsagning beviljas enbart för stöd/hjälp att ta sig till/från aktiviteter inom Askersunds kommuns gränser. Utföraren har inget krav på sig att skjutsa personen i egen bil till och från aktiviteten. Ledsagning beviljas med max 8 timmar per månad.

Kontaktperson

Kontaktperson är ett personligt stöd för enskilda som saknar gemenskap med andra, till exempel i arbetslivet eller på fritiden. Syftet med kontaktperson är att erbjuda en social kontakt till enskilda som saknar socialt nätverk och riskerar att bli/är socialt isolerad till följd av nedsatt funktionstillstånd. Myndighetsutövningen ansvarar för att utreda den enskildes sociala situation och nätverk samt om behovet redan är tillgodosett genom andra insatser med social karaktär.

Kontaktperson är en icke-professionellt stöd, en medmänniska som ska stötta den enskilde att komma i kontakt med andra människor och komma ut i samhället.

Kontaktperson beviljas inte till enskilda som är beviljade andra insatser enligt socialtjänstlagen som kan erbjuda socialt stöd. Beslut om insatsen kontaktperson ska vara tidsbegränsad.

6. Dagverksamhet

I Askersunds kommun är dagverksamhet enbart inriktat mot enskilda med demenssjukdom. Verksamheten vänder sig till enskilda i ordinärt boende med fastställd demensdiagnos eller att en pågående kognitiv utredning har påbörjats i samband med att personen börjar delta i dagverksamheten. Syftet med verksamheten är att möjliggöra att brukaren kan bo kvar så länge som möjligt i sin vana miljö, ge kognitiv stimulans, social gemenskap, öka livskvaliteten för både brukaren och dess närstående samt att fungera som avlösning för anhöriga. Om den enskilde sedan tidigare är beviljad växelvård med omfattningen två veckor växelvård och två veckor hemma anses den enskilde vara tillförsäkrad en skäliga levnadsförhållanden och dagverksamhet beviljas då inte.

7. Korttidsvård

Syfte

Insatsen korttidsvård är en tillfällig insats för personer som bor i ordinärt boende. Syftet är att under en begränsad period tillgodose behov av omvårdnad, tillsyn och trygghet när den enskildes behov inte kan tillgodoses i det egna hemmet.

Korttidsvård kan ges vid enstaka tillfällen eller i form av växelvård.

Målgrupp

Korttidsvård kan beviljas när behovet av omvårdnadsinsatser, tillsyn samt krav på trygghet och säkerhet inte kan tillgodoses i det egna hemmet. Som huvudregel ska behovet i första hand provas genom insatser i ordinärt boende i form av hemtjänst.

Bedömningsgrunder

Korttidsvård kan beviljas när behovet av omvårdnadsinsatser, tillsyn samt krav på trygghet och säkerhet inte kan tillgodoses i det egna hemmet. Som huvudregel ska behovet i första hand provas genom insatser i ordinärt boende i form av hemtjänst.

Vid bedömningen ska handläggaren beakta den enskildes samlade behov och situation.

Korttidsvård efter sjukhusvistelse beviljas endast i undantagsfall. Detta kan vara aktuellt när den enskilde har ett så omfattande tillsynsbehov att personen inte kan lämnas ensam i hemmet och/eller saknar förmåga att påkalla hjälp eller larma.

- Korttidsvård kan exempelvis beviljas i följande situationer:
behov av avlastning för anhöriga, exempelvis i form av växelvård
- När den enskilde inte kan påkalla hjälp eller larma och därmed har ett så omfattande tillsynsbehov att den enskilde inte kan lämnas ensam i hemmet

Korttidsvård kan även beviljas i de fall där bedömningen är att kostnaden för hemtjänstinsatser överstiger kostnaden för korttidsvård. I de fall då det är aktuellt ska handläggaren samråda med arbetsledning.

Handläggaren ska i utredningen göra en bedömning av det nedsatta funktionstillståndets varaktighet samt tydliggöra vilket eller vilka mål som ska uppnås för att den enskildes behov ska kunna tillgodoses genom insatser i ordinärt boende.

Särskild individuell prövning

- Korttidsvård kan även beviljas efter särskild individuell prövning. Det kan exempelvis avse:
personer med palliativt beslut i sen palliativ fas, där behovet av tillsyn och omvårdnad inte kan tillgodoses i hemmet (beslut i samverkan med ansvarig sjuksköterska)
- personer med **kognitiv svikt** där den enskilde inte kan lämnas ensam i hemmet på grund av omfattande tillsynsbehov och där säkerheten inte kan tillgodoses genom insatser i hemmet
- personer med **kognitiv svikt** och utåtagerande beteende i form av hot eller våld mot make/maka. Korttidsvård kan då beviljas i syfte att säkerställa anhörigas säkerhet, förutsatt att den enskilde inte kan lämnas ensam i hemmet och att behov av medicinsk vård inte föreligger
- personer med varaktig psykisk funktionsnedsättning och/eller samsjuklighet med skadligt bruk eller beroende samt somatiska sjukdomar, där behovet inte kan tillgodoses genom stöd i hemmet. Stöd i hemmet ska ha prövats.

Ej skäl för insatsen

Följande utgör inte skäl för att beviljas korttidsvård:

- avsaknad av bostad
- att bostaden inte är anpassad efter den enskildes behov
- om behovet kan tillgodoses med hemtjänstinsatser

Beslutets omfattning

Som huvudregel beviljas korttidsvård för högst 14 dygn men en individuell bedömning görs i varje enskilt ärende i samråd med arbetsledning inom myndighetsutövningen.

Om den enskilde skrivs in i slutenvården avslutas beslutet om korttidsvård omedelbart, då ansvaret för omvårdnaden övergår till annan huvudman.

Uppföljning och fortsatt behov

Handläggaren ansvarar för att följa upp beslutet och den enskildes situation. Om den enskilde bedöms ha ett varaktigt behov av vård och omsorg som inte kan tillgodoses genom insatser i ordinärt boende, eller där kostnaden för insatser i ordinärt boende överstiger kostnaden för särskilt boende, ska den enskilde informeras om möjligheten att ansöka om särskilt boende.

Växelvård

Växelvård är en form av korttidsvård som kan beviljas när en närstående ansvarar för en stor del av den dagliga vården och omsorgen och är i behov av regelbunden avlastning.

Syftet med växelvård är att möjliggöra för den enskilde att bo kvar i sitt ordinära boende under en längre tid än vad som annars hade varit möjligt. Växelvård innebär att den enskilde bor kvar i sitt hem, kompletterat med regelbundet återkommande vistelser på korttidsboende.

Att bo på flera olika platser kan skapa oro och förvirring hos personer med demenssjukdom. Växelvård bör därför användas restriktivt för denna målgrupp.

Om möjligt ska i första hand andra insatser i hemmet erbjudas, exempelvis:

- hemtjänst
- avlösning i hemmet
- dagverksamhet

Omfattning

Växelvård beviljas i regel enligt någon av följande omfattningar:

- en vecka växelvård och tre veckor i ordinärt boende
- två veckor växelvård och två veckor i ordinärt boende

Förhållande till hemtjänst

Enskilda som redan är beviljade relativt omfattande hemtjänstinsatser i form av omvårdnad beviljas som huvudregel inte växelvård om inte särskilda skäl föreligger. (Kammarrätten, mål nr 2024–7894). Det är inte rimligt att bevilja hemtjänstinsatser som, tillsammans med andra insatser, medför kostnader som väsentligt överskrider kostnaden för en plats i särskilt boende.

Om den enskilde är beviljad dagverksamhet beviljas normalt inte växelvård med omfattningen två veckor växelvård och två veckor i ordinärt boende.

Tillfällig avlastning

Korttidsvård kan beviljas som tillfällig avlastning när en närstående som står för huvuddelen av vården och omsorgen tillfälligt inte kan ge detta stöd.

Det kan exempelvis bli aktuellt när den närstående:

- behöver rekreation eller avlastning
- behöver resa bort
- blir inlagd på sjukhus

Korttidsvård som tillfällig avlastning beviljas endast när behovet inte kan tillgodoses genom insatser i hemmet.

Om den enskilde kan påkalla hjälp och den enskildes trygghet och säkerhet kan tillgodoses i hemmet ska behovet i första hand tillgodoses genom hemtjänstinsatser.

Korttidsvård i väntan på plats i särskilt boende

Korttidsvård kan i vissa fall beviljas i väntan på att en beviljad plats i särskilt boende blir tillgänglig. För att korttidsvård ska kunna beviljas i väntan på särskilt boende gäller samma kriterier som för korttidsvård i övrigt.

När den enskilde erbjuds plats i särskilt boende och platsen är inflyttningsklar upphör beslutet om korttidsvård omedelbart.

Den enskilde kan inte tacka nej till erbjuden plats i särskilt boende och samtidigt kvarstanna på korttidsboende.

8. Särskilt boende med somatisk- och demensinriktning

Med särskilt boende för äldre avses vård- och omsorgsboende med olika inriktningar. Inom Askersunds kommun erbjuds särskilt boende med inriktning mot somatiska sjukdomar med särskilda behov och demenssjukdomar. Huvudinriktningen när det gäller vård och omsorg om äldre människor är att stärka möjligheterna till ett självständigt liv i det ordinära boendet. Detta bör vara utgångspunkten även i de fall där den enskilde har ett regelbundet behov av tillsyn, vård och omsorg. När omvårdnadsbehovet är så omfattande och varaktigt att det ej längre bedöms möjligt eller skäligt att tillgodose detta i det ordinära boendet kan särskilt

boende beviljas. Om den enskilde tackar nej till erbjuden plats ska den enskilde uppmanas att återta sin ansökan då behov av särskilt boende ej bedöms föreligga.

Bedömningen av den enskildes behov av ett särskilt boende ska grunda sig på en helhetsbedömning där den enskildes situation och möjligheter sammanvägs med sociala, medicinska, psykiska och existentiella behov. Rätt till särskilt boende kan föreligga för olika behov utifrån de individuella förutsättningarna. Följande punkter är exempel på när behov av särskilt boende kan föreligga.

- Omfattande omvårdnadsbehov (behov av hjälp med alla eller i stort sett alla moment kring personlig omvårdnad, måltidsstöd och hushållets skötsel) Behoven ska inte vara av tillfällig art och ska finnas under hela dygnet. Om behov av hjälp nattetid inte finns, ska det finnas särskilda medicinska behov i kombination med tillsynsbehov, som kräver närhet till sjuksköterska eller omvårdnadspersonal.
- Stora svårigheter att orientera sig i tid och rum
- Upplever en så stor otrygghet, ensamhet, rädsla eller oro i sitt ordinarie boende under en längre tid att den enskildes välbefinnande hotas. Hemtjänstinsatser ska ha prövats. Känslorna ska inte ha en grund i obehandlad depression.
- Är en fara för sig själv och inte kan påkalla hjälp

Utöver ovanstående bedömningskriterier ska vid utredning även beaktas följande faktorer: hög ålder, ensamhet och isolering. Ingen av dessa tre kriterier utgör var för sig eller tillsammans per automatik ett kriterium för särskilt boende. Däremot ska handläggare särskilt beakta den enskildes sammantagna situation i bedömningen. Avslag ska vara väl motiverade. Detta innebär att den enskildes hela livssituation måste vara tillförsäkrad och det ska tydligt framgå i beslut och utredning hur behoven tillgodoses.

Parboende / Äldres rätt att bo tillsammans

11 kap 3 § SoL, för att anses ha skäligen levnadsförhållanden, ska den som har beviljats eller beviljas boende i en sådan särskild boendeform för äldre personer som avses i 8 kap. 4 § kunna bo med sin make eller sambo. Det gäller under förutsättning att paret stadigvarande bor tillsammans. Om den ena parten redan bor i ett sådant boende, ska paret dessförinnan stadigvarande ha bott tillsammans. Rätten att bo tillsammans gäller oavsett om maken eller sambon har behov av boende i en särskild boendeform

Med sammanboende avses i detta sammanhang samma lägenhet i det särskilda boendet. I vissa enskilda fall kan annan bedömning göras. Parboende gäller under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett sådant boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott. Det är den person som ansöker om särskilt boende eller som tidigare beviljats insats i form av särskilt boende som ansöker om att få bo tillsammans med sin make eller sambo. Myndighetsutövningen utreder om paret tidigare stadigvarande bott tillsammans och om det är bådadas önskan att få fortsätta att bo tillsammans. Om så är fallet ska det anses ingå i skäligen levnadsförhållanden, för den som beviljats särskilt boende, att även fortsättningsvis kunna leva tillsammans med sin make, maka eller sambo.

Om båda makarna är i behov av särskilt boende föreligger rätt till parboende enligt bestämmelsen i 2 kap. 2 § socialtjänstförordningen (SoF). Det innebär att respektive makes ansökan om särskilt boende ska utredas var för sig och leda till varsitt beslut om särskilt boende. Beslut om parboende fattas med stöd av 11 kap. 1 § SoL. Om behov av hjälp uppstår för en medboende i ett särskilt boende kan han eller hon ansöka om hemtjänstinsatser.

9. Boendestöd

I Socialstyrelsens termbank definieras boendestöd; som en insats i form av stöd i den dagliga livsföringen riktad till särskilda målgrupper i eget boende. Till särskilda målgrupper hör bland annat personer med funktionsnedsättning och/eller skadligt bruk och beroende. Stödet ska anpassas till den enskildes behov av och möjligheter att utveckla ett normalt vardagsliv.

Boendestöd är en insats enligt 11 kap 1§ SoL (Socialtjänstlagen) i form av stöd i den dagliga livsföringen. Den enskilde ska genom insatsen tillförsäkras skäliga levnadsförhållanden. Boendestöd är ett förebyggande, pedagogiskt och socialt stöd som syftar till att stärka den enskildes förmåga till ett självständigt liv förutsatt att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Insatsen boendestöd är riktad till personer 18 – 65 år. Enskilda över 65 år och ungdomar under 18 år kan i vissa särskilda fall beviljas boendestöd efter individuell prövning. Enskilda som befinner sig inom den högre åldersspannet ska insatsen boendestöd ha ett större förebyggande perspektiv för att fördröja/minska ett senare behov av mer omfattande insatser inom vård- och omsorg. Insatsen boendestöd riktar sig till enskilda med psykisk och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning enskilda med skadligt bruk och beroende, samsjuklighet och/eller LSS tillhörighet. **Kravet är att personen ska bo i egen bostad.**

Målgrupper

Personer med psykisk/neuropsykiatrisk funktionsnedsättning

Målgruppen utgörs av personer med psykisk och/eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. En person har en psykisk funktionsnedsättning om hen har väsentliga svårigheter med att utföra aktiviteter på viktiga livsområden, och om dessa begränsningar har funnits, eller kan antas komma att bestå under en längre tid. Svårigheterna ska vara en konsekvens av funktionsnedsättningen.

Personer med skadligt bruk och beroende

Målgruppen utgörs av personer som på grund av sitt beroende och/eller missbruk har svårigheter att bibehålla sitt boende och/eller behöver stöd med att utföra aktiviteter inom viktiga livsområden.

Personer som tillhör LSS personkrets

Personer som omfattas av LSS och som behöver stöd i det egna hemmet.

Personer med samsjuklighetsproblematik

Målgruppen utgörs av personer som har en samsjuklighetsproblematik och som ingår i två eller flera av ovanstående grupper. Samsjukligheten innebär att personer har en psykisk/neuropsykiatrisk funktionsnedsättning i kombination med beroende/missbruk.

Ungdomar

- Ungdomar från 16 år som bor i eget boende där anhöriga saknas eller inte har möjlighet eller förmåga att ge stöd för att ungdomen ska klara ett eget boende. Stödet syftar till att stärka ungdomens förmåga att bo på egen hand.

Insatsen boendestöd

Insatsen boendestöd har ett tydligt fokus på att den enskilde ska utvecklas och att dennes självständighet ökar utifrån den enskildes förutsättningar. Målet är att den enskilde ska delta självständigt i samhällslivet och successivt minska stödet. Det innebär att stödet ska ge förutsättningar till att utvecklas till så hög grad av självständighet som möjligt. Boendestöd kan även syfta till att motivera till att bryta isolering och skapa en fungerande social tillvaro. Det är boendestödets medarbetare, som tillsammans med den enskilde planerar när och hur den beviljade insatsen ska utföras med utgångspunkt från det mål som finns i utredning/beslut. En skriftlig rapportering via meddelande funktionen i Lifecare görs av boendestödare till myndighetsutövningen när mål har uppnåtts utifrån genomförandeplanen.

Om den enskilde inte tar emot stödet, eller om den enskilde vill pausa insatser meddelar utföraren det till handläggaren som meddelar den enskilde att en omprövning av beslutet kommer ske och därmed kan beslutet komma att avslutas. Den enskilde får sedan ansöka på nytt om insatser om behov finns. Uppehåll kan vara aktuellt om den enskilde blir inlagd på sjukhus eller reser bort. Planerat uppehåll ska aviseras på förhand.

Tillfälligt utökade behov kan uppstå i samband med sjukdom eller på grund av funktionsnedsättningen, då den enskilde inte själv kan utföra allt som hen annars klarar på egen hand. Boendestödets medarbetare utför då mer åt den enskilde under en begränsad period. Den enskilde kan även få stödet utfört utan att själv delta, om den enskildes hälsotillstånd gör att det är svårt. Är det ett mer stadigvarande behov av hjälp, ska dessa behov tillgodoses av hemtjänst.

Om personen på grund av åldrandeprocessen bäst kan få sina behov tillgodosedda genom hemtjänstinsats, ska personen informeras om att ansöka om hemtjänst. Om en fysisk funktionsnedsättning överstiger de psykiska funktionsnedsättningarna och medför att personen är i behov av daglig personlig omvårdnad under en mycket lång tidsperiod är personen inte berättigad till boendestöd. Personen ska då informeras om möjligheten att ansöka om andra insatser enligt 11 kap 1 § socialtjänstlagen. Beslut om boendestöd ska endast i undantagsfall kombineras med insatser i form av hemtjänst.

Stöd:

- **Praktiskt stöd** med städ, inköp och matlagning, tvätt, klädvård och hygien samt stöd vid enklare myndighetskontakter. Den enskilde ska själv praktiskt kunna genomföra uppgifterna. Insatserna ska leda till så stor självständighet som möjligt. Om den enskilde inte klarar att bli självständig gällande myndighetskontakter ska den enskilde informeras om god man/förvaltare.

- **Pedagogiskt stöd** för att strukturera vardagen och hitta goda rutiner samt förenkla, tydliggöra, planera och träna vardagssysslor. Att arbete motiverande med den enskilde för att uppnå sina mål.

- **Socialt stöd** för att ge den enskilde möjlighet att finnas med i ett socialt sammanhang. Det kan innebära att komma till sin sysselsättning, praktik eller studier, kontakt med närstående, föreningar, att finna ett fritidsintresse med mera. Stöd att kunna åka buss till behandling, aktiviteter, fritidsintressen, arbete eller annan aktivitet för att bryta isolering. Avsikten är att den enskilde ska klara av detta på egen hand.

Delarnas omfattning och individens behov kan variera över tid. Vid förändrat behov av insatserna och omfattningen hos personen görs ny bedömning av handläggare och genomförandeplan revideras.

Handläggare har ansvar för kontinuerlig uppföljning och eventuell omprövning av beslutad insats om boendestöd. Tidsintervallen för uppföljning ska vara individuellt anpassad utifrån varje enskild individ. Förändring av insatsen kan enbart beslutas av handläggare.

Insatsen boendestöd ska inte ersätta uppgifter inom uppdraget som finns gällande god man/förvaltare eller annat ställföreträdarskap.

Arbetsuppgifter som inte får genomföras av boendestöd:

- Flyttstädning eller sanering.
- Delning av medicin
- Skjuts och resor med kommunbil till läkarbesök, affärer mm.
- Hantering av den enskildes ekonomi. Om behov finns ska ansökan om God man eller förvaltare göras.
- Att arbeta med någon form av samtalsbehandling.

10. Sysselsättning

Enligt 8 kap 10 § ska socialnämnden ska arbeta för att personer som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Socialnämnden ska medverka till att dessa personer får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter deras individuella behov av särskilt stöd. För att beviljas sysselsättning enligt SoL ska andra möjligheter till arbete eller sysselsättning vara uttömda eller ha prövats.

Syftet med insatsen sysselsättning är att erbjuda den enskilde stimulans, utveckling, meningsfullhet och gemenskap. Ett övergripande mål är att utveckla den enskildes

möjligheter till arbete på kortare eller längre sikt. Enbart ett behov av social gemenskap är inte ett skäl till att beviljas sysselsättning.

Den enskilde ska på grund av sin psykiska funktionsnedsättning inte klara att stå till arbetsmarknadens förfogande och inte heller på egen hand, eller på annat sätt, ha förmåga att ta del av meningsfulla dagliga aktiviteter/sysselsättning utan beviljad insats. Med yrkesverksam ålder avses från 18 år och så länge en person har rätt att kvarstå i anställning enligt lagen (1982:80) om anställningsskydd, från den 1 januari 2023 är den åldern 69 år.

Den enskilde ska erbjudas sysselsättning av god kvalitet. Sysselsättningen kan variera från enklare till mer avancerade arbetsuppgift. Sysselsättningen ska ha ett klart syfte för den enskilde. Det kan till exempel vara att stödja den enskilde med att upprätthålla/utveckla sina resurser avseende närvaro, aktivt deltagande, kognitiv förmåga och social förmåga så att exempelvis ett inträde på arbetsmarknaden blir möjligt.

En skriftlig rapportering via meddelande funktionen i Lifecare görs av personal inom sysselsättning till handläggare när mål har uppnåtts utifrån genomförandeplanen.

Deltagaren kan vara ledig från sin sysselsättning. Det ska då vara aviserat på förhand och enbart för kortare perioder. Om deltagaren av hälsoskäl inte kan delta i sysselsättning under en kortare period ska platsen finnas kvar tills den enskilde mår bättre. Om den enskilde uteblir från sysselsättning trots att utföraren har haft samtal med den enskilde eller med dennes legala företrädare ska en kontakt tas med handläggaren. Beslutet kan då omprövas eller avslutas. Beslutet kan även omprövas/avslutas om den enskilde inte aktivt deltar i sysselsättningen och medverkar till målen i genomförandeplanen. Beslutet ska alltid innehålla ett återkallelseförbehåll.

Måltider ingår inte i insatsen sysselsättning, enskilda som deltar i sysselsättning betalar sin mat själva eller tar med egen mat att värma. Den enskilde betalar och ordnar själv sina resor till och från sysselsättningen. Sysselsättning bedrivs vanligtvis måndag till fredag. Deltagaren får inte vara alkohol- eller drogpåverkad på sysselsättningen.